

ЛЪЧЕЗАРНИ СОНЕТИ 2020

Сборник с творби от анонимния Трети конкурс „Награда Лъчезар Станчев за поезия в сонет 2020“ от Община курорт Вършец.

Конкурсът е с подкрепа от „Фондация Лъчезар Станчев за поезия“ – съорганизатор, Национален литературен музей, Алманах „Огоста“, Регионална библиотека „Гео Милев“ – Монтана и в. „Вършец“. Обява в Интернет, в. „Литературен вестник“, в. „Словото днес“ и в. „Вършец“. С уважение към възторжените вършечани и ведрата Вера Илиева.

Издател на Сборника, с подбор на още 11 към избраните от журито 8 творби, е „Фондация Лъчезар Станчев за поезия“.

1. **КАПКИ РОСА** Антоанета Богоева

Човекът в мен с умората ми крачи, усмихнато и в плен от слънцето на здрача белеят отстриани на пътя ветровете И свети тънък лъч, небето свети

Красива светлина, от времето пропита А Бог ме чака там и идвам ли, ме пита Самотен знак до мен е земното ми име, уплашено като дете, почти незримо

Държим се за ръка, прегърнати и малки Животът ни е суета и стара зальгалка Любов и самота по пътища от грешки

Но всеки миг е свят в мечтата ни човешка Възпяваме Духа и влизаме в съдбата На капките роса в сонета на тревата

2. **САМОЗАБЛУДА** Стефани Ангелова

Най-сетне построих кутията, която ще ме пазят от света и с панделка, затегната на шията, във нея опаковах се сама.

Сега отвън сияе красотата на четири картонени стени, а блясъкът укрива празнатата от чужди съзалавящи очи.

Зарових окончателно сърцето си сред пластове усмивки и бромат - защо обаче миналите безлези отвътре продължават да кървят...

Опитвайки се да я отречеш, рискуваш в своята болка да умреш.

• Драги ПОЕТИ от Конкурса, очаквайте на сайта, в края на септември "Акция за представяне, на информация за мястото в класирането" на Вашата творба сред 97-те участници, срещу правилен отговор на въпрос от типа: "Цитирайте куплета от Багряна, в който тя представя Париж като паяк кръвопиец и щастливото противопоставяне от Лъчезар Станчев, чрез куплет, в който Париж е щастлива паяжина."

3. **ПЕСНИЧКА ЗА ЕСЕНТА** Маргарита Мартинова

Есента продължи – тъй дълго, тъй дълго... И не е на шега. И не е на игра. След живота фалшив, който все те зальгва, тя е малък подарък. Диамант в пепелта.

Пълни дни с топлина – тъй дълго, тъй дълго... Всеки ден е троха преди зимния глад. Всеки ден е последната глътка от въздух, който тъй ще ти липсва в отвъдния свят.

Есента е красива – тъй дълго, тъй дълго. Ти си в себе си зима. И отрупан със сняг. Есента щом си тръгне, изпрати я до гъбля.

Няма тя да се върне. Нито ти – да си млад. Есента бе добра и човек се подлъгва, че живее с орлите на белия свят.

4. **ПРЕЧИСТВАЩИ СЪЛЗИ** Диляна Колева

Разплака се небето безутешно и сълзите му бликат – пълни с болка. И чистят, и отмиват всичко грешно, а то е много, Боже, колко много.

Разплака се и пролетното слънце и сълзите му – разтопена лава, покапаха по дървесата – тъмните – във златно, в розово и в бяло.

Разплака се земята и отвори гърдите си, въздъхвайки студено. Погледна към небесните простори и се облече в бяло и зелено.

Разплаквайки се, злото ще отмият... С усмивка топла всичко ще покрият...

5. **НА УЖ** Весела Халтъкова

Всички влакове, в които не пътуваме, напразно гонят чуждите мечти. Със своите уж мъдро се сбогуваме, преодолели болката. Почти.

Коли фучат, а ние все оставаме закотвени във тук и във сега, на уж живеем и се убеждаваме, че корен е по-важен от крила.

А пътищата, от които бягаме — защото уж ни водят към безпът — ни носят кратко остро гръдно стягане, щом ги отминем — както всеки път. И кацат самолетите — далече... Уж казват, че пораснали сме вече.

6. **ГЛАС** Десислава Лазарова

Ние сме други хора, паднали от небето, Вътре в себе си спорим, за да ни стане по-светло. Ние сме единаци – вълци без път и посока, Мъчи ни кървава жажда от тишината дълбока.

В кръглото се оглеждаме, търсим духовни кладенци, И песента ни е нежна – да ни лекува раните. Някой дали ще я чуе, някой дали ще погледне, Или когато се втурне, в гърлото ще заседне.

Ще се превърне в мълчание И ще ни гледа с очите си – нямото тихо страдание Дето се не отронва.

Дума една да изкаже, дума една да се чуе, Нещо да заговори и да западат признания. Думите да ни сбъднат всички човешки желаниа.

7. **ЗАДУШНИЦА** Мариана Добрева

Тоя път не изкрачих сама, бяхме двете с тъгата. По черешите лепне Задушница, житото плаче. Сипе дъжд въпросителни, избеляла дъгата е. Скърчат порти ръждиво. Тишина след обувките крачи.

За молитва е скръстил филизи подивял асмалък. Сякаш вчера на него ми връзваха слънчева люлка. Тате вие цигара, а димът ѝ е синкав и лют, мама песни преде и заплита в усмихната хурка.

Пада кратко нощта. Полудял е оркестър щурци. Репетира отатък в листака нестройно кресчендо.

Дворът сладко ухае – детелини и диви треви. Ухае на юни. И ухае на моето детство.

По черешите лепне Задушница, житото плаче. Паля тънка свещица, за всичко изгубено в здрача...

8. **ОБРАТНО БРОЕНЕ** Йорданка Гецова

С уюта на затоплената къща достатъчно в заблуди съм живяла – сънят ми неизбежно се обръща в реалност, без красиво наметало.

И вятърът, в екстаз ме запрегръщал, размаха на крилето ми познава, ненужното от голата ми същност да изоставя, щом се осмелявам.

Над грешни аксиоми и забрани копнежът по високото през мене прелива, без илюзии за слава.

Какво след полета ми ще остане, е все едно – обратното броене тече: Решимостта ми проверява.

9. **БОРБА** Пламен Маслев

В божествената лятна нощ звездите тъй на скръб ухаят. С отблясъци на блед разкош трагичните върби ридаят. От изток лъч процепва мрачината в борбата вечна на Деня с Нощта. В страданията мята се душата на кармата тегобна под мощта. Бушуват демони в сърцето клето. Прахта от битката лети сред грохот, в мъгла беззвучна разумът заспа. Смъртта духовна ме зове, но ето, надеждата посочва ми Пророкът: Един е пътя даден – Любовта!

10. **МОЛИТВА ЗА ПРОМЯНА** Димитър Христов

Всеки ден се надпреварвам със смъртта, със омразата и завистта, с ревността, с негативизма...

Боже, дай ми светлата харизма на добродетелта и любовта, на устойчивата красота

и така да надделявам над порока, над покварата и болестта безока!

Искам хората да се обичат. Да не страдат, да не се обричат на фалшиви чувства, идеали...

Нека прошката да ни погали, щом потърсим покаяние. Боже, дай ми сили за промяна!

Награда Лъчезар Станчев за поезия в сонет от Община Вършец

НАГРАДЕНИТЕ в Трети конкурс за „Награда Лъчезар Станчев за поезия в сонет, 2020“ от Община курорт Вършец, с връчване от Кмета инж. Иван Лазаров, на 6 авг. 2020:

ПЪРВА НАГРАДА с грамота и 300 лева Антоанета Богоева за „КАПКИ РОСА“

ВТОРА НАГРАДА с грамота и 100 лева Стефани Ангелова за „САМОЗАБЛУДА“

ОТЛИЧИЯ с грамота Маргарита Мартинова за „ПЕСНИЧКА ЗА ЕСЕНТА“ Диляна Колева за „ПРЕЧИСТВАЩИ СЪЛЗИ“

Жури на конкурса: Мартен Калеев – председател проф. дфн Милена Кирова проф. дфн Румяна Л. Станчева

О Т З И В от Първи конкурс: „Кметът на Вършец Иван Лазаров даде дума, че общината ще направи конкурса ежегоден.“ (из Кмета.bg)

О Т З И В И от 2020 г.: **Мартен Калеев**

За поредна година курортът Вършец и неговото общинско ръководство в лицето на кмета, г-н Лазаров, със съдействието на „Фондация Лъчезар Станчев за поезия“, дръзва да подслони по благороден начин ценители и автори на поезия. Въпреки всички предизвикателства на делника ни, за днешното, поредно национално издание на конкурса за авторски сонет на името на поета на усмивката „Лъчезар Станчев“ са предложени за обсъждане 97 творби.

Можем само да гадаем колко поети стоят зад тях, както и колко чувствителни хора са съпричастни с текстовете им. Но тъй като в стиховете осезаемо присъства вечната тема – любовта, може да предположим, че текстовете са съпреживени. – къде явно, къде тайно, от внушителен брой поетични души.

Тъй като няма разсрочено време, няма и удобен преразказ на живота, поетите според своите възможности и достигната степен на извисеност с произведения си и тази година са окуражители на всички нас. С поезията животът няма да се превърне в мрачна раковина, в която светът да е замлъкнал в себе си, защото е уплашен, отчаян и обезверен! Най-важното в конкурса не е дисекционният анализ на стиховете, нито сизмерването на „талант“ и „криле“. Дори самото съизмерване на произведенията е твърде относително и субективно. По-важното от най-важното е, че става дума да полет на духа, който окуражава всички ни.

11. **ДАНО Е ЛЯТО ...** Лозан Такев
В памет на Миряна Башева

Булевардът, от който започва
изречение кратко без точка,
е потънал в тъга с песента.
Булевардът осиротя...

Но Миряна остава, остава
пак в една поетична държава,
от която излизане няма...
И е в лятото наше Миряна.

Булевардът с лиричния ритъм,
знам за тебе и утре ще пита.
И ще пеem и утре едно:
Твойто кратко безкрайно „Дано!“

Нека всяко добро същество
бъде с тебе и с нас мнозинство... юли, 2020

12. Борис Мархолов

Ти чувал ли си грохота на бурята,
когато вятър брули дървесата,
когато гръм надве прекършва мурата,
когато в дъжд удава се земята?
Ти чувал ли си как проскръчва яхтата,
когато с тътен блъскат я вълните,
как моли се, застъпийл ят вахтата
и как пищят децата и жените?
Ти чувал ли си лъвски рев в саваната
посред онези жарки нощи диви,
що в жертвата, преди да бъде хваната,
парализира всяка съпротива?

Ако ли страх веднъж не си изпитал,
мъж истински напразно си се считал.

13. **КАКВО ЛИ?..** Нико Стоянов

Преминал, преживял, оборил
безпътици, далечини
с добри и лоши люде – хора,
паланки, градове, страни...

Веднъж крайпътната звъника,
като звънче ще го повика –
полузабравен идиом:
гнездо и корен, бащин дом.

И той, смълчан отново броди –
почти невидимо момче.
Какво ли тука го влече? –
Незнаен – непознат, но роден –

един поостарял незнайко
ще търси младата си майка...

Проф. дфн Милена Кирова:

Третото издание на националния конкурс за сонет, организиран от Община Вършец и фондация „Лъчезар Станчев“, показва, че потребността да се мисли и преживява в поезия все още съществува, включително сред младите хора. Темите, за които най-често се пише, са любовта, себеосмислянето, търсенето на свое място в живота. Навярно и жанрът сонет предразполага към изразяването на камерни настроения. Във всеки случай рязко преобладава интимната лирика, така сякаш социалните, да не говорим за политическите, макар и в най-широк смисъл, проблеми са останали изцяло извън интересите и ползрението на пишещия човек. Изглежда, че това е част от спецификата на нашето време: колкото повече обществената действителност настъпва към границите на интимния свят, толкова повече той се отдръпва от нея, опитва да се затвори в себе си.

14. Рачо Кубов

Ей, гадинке – муза сладка
искаш топчета да чаткаш
в бесен ритъм и със рима
няма страшно, няма зима.

До патлака ми ще спинка
твойта златно мила снимка –
муза с бялата якичка
вакъл поглед на сърничка.

Муза седмолистно дива
пей със слънчевия зов
направи се на огниво
цветкай огнена любов.

Безпротестно искам с муза „буба лази“
муза безсърдечна даже да ме гази.

15. **ЗАВРЪЩАНЕ** Татяна Донева

Под вечерната заря
пътят морно криволичи.
Време е да си вървя
там, където ме обичат.

Вехнат есенни цветя.
Падат сенки тъмносини.
Време е да си вървя
там, където съм любима.

Шепне тъмния безкрай
на отминали години
за изгубения рай.

За вълшебните градини...
Но къде е този край
и дали, дали го има?...

16. **ОАЗИС** (Сонет – акростих) Ангелина Михайлова

Когато ти за красотата жадуваш,
Открий оазис в поетично слово,
Над трудностите мигом ще изплуваш,
Като феникс възроден отново.

Утеха ти носи всеки куплет,
Ритъм словесен в тебе пулсира,
Стих подир стих и се ражда сонет.
Звездно небе над теб се простира.

Алгоритъм поетичен ти разкрива
Светъл път нагоре към мечтите.
Озарен от чудна светлина красива,
Навътре вглеждаш се в душите.

Един свят безкраен сбира се в сонет.
Така се раждат чудеса безчет.

Проф. дфн Румяна Л. Станчева:

Сонетът само привидно е заключена поетична форма. 14-те му ритмични стиха, оцветени с рими, са отворени за всяко чувство и нюанс на чувство, за всяка идея и размисъл, за смях, ирония, игра, песен и интрига. По нещо от всички тези възможности намирах, докато четях онези 97 сонета, изпратени за Третия конкурс „Награда Лъчезар Станчев за поезия в сонет, 2020“, организиран от курорта Вършец. За сонетът също така едва ли може да се каже, че е стара поетична форма. Катрениите и терцетите му винаги очакват да бъдат осмислени и озвучени с нови хрумвания. В тях тъга се храни с надежда, боязън се дегизира в дързост. И както не липсват стари образци, така и съвременните поети се увеличат в състезанието, заложено от възкителния стихотворен модел. Днешният конкурс за сонет го показва. Вършец прави поезията в сонет видима.

*Не успяхме да се досетим
за заглавията и имената на авторите
на 3 сонета. Надяваме се на Вас...*

17.

О, виж в стъклото, младостта си виж!
На друг не отдадеш ли тази младост,
дълбоко тоя свят ще огорчиш
и ще лишиш една жена от радост.

Чие девиче тяло няма с плам
във своите прегръдки да те вземе,
или си влюбен в себе си дотам,
че даже любовта за теб е време?
В синовните очи като в стъкла
се отразява бацината пролет.
И ти в такива две огледала
ще съзерцаваш първия си полет.

В живота ти минаваш като слеп
и твоят образ мре и чезне с теб.

1564 г. Превод от Вл. Свинтила 1956 г.

18.

Говорù, говорù, говорù! -
аз притварям очи и те слушам:
- Ето, минахме сънни гори
и летим над морета и суша...

Вляво кървава вечер гори,
вдясно тъмни пожарища пушат.
Де ще стигнем, кога затори?
Този път накъде лъкатуши?

Там ли, дето свободни ще бдим
и ще бъдем два пламъка слети,
и в нощта, сред безбройни звезди,
като двойна звезда ще засветим?

- Ти не знаеш? Аз също не знам -
но води ме, води ме натам!

1926 г.

19.

От синята небесна тишина
порониха се чисти едри капки,
затупаха в праха, по мойта шапка
и на ръката ми се спря една.

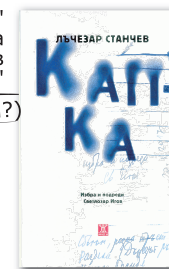
Тя е дошла от толкова високо,
та нейното око е още чисто.
Защо смени лазуриите дълбоки
със тоя прах ти, бисерно мънисто?

Дали помисли, че и тука има
лазури, вечност в погледа под шапката?
Ако е тъй, напразно си дошла,

че те са тука тъй непостижими.
Докосвам с устни и изпивам капката,
частица от небесната душа.

1930 г.

Издателство „Жанет 45“
издаде с избор и подредба
от Светлозар Игов
стихосбирката „Капка“

(Дали това е сонет в 18 стиха?)

ТИ СЕ ВРЪЩАШ малко слаб
и блед,
от страната дето аз отивам,
от далечния жадуван свет.

Твоето лице във полумрака
със набрана светлина блести.
А гласът ти – равномерен, същия, -
и вървежът ти – като преди.
Със какви ли мисли тук се връщаш?

Не намери ли и там в човека
поне лека искрица достойна
за любов и малка земна вяра,
или сбрани в теб лежат базмерно
разочарования безбройни?

Спряхме се на тротоара.
Ти се връщаш аз отивам там.
Никога не сме били другари,
а защо стори ми се тъй близък
и сред толков хора сам.

„...Това стихотворение е според мен
съвсем пряка реплика към Далчев и то не само
защото съвпадат отиващият и завръщащият
се, но и защото тука е много точен в това
стихотворение. Дори бих казал не е само
автоинтерпретация, а интерпретация на
Далчевата поетика, в която продължават да
тежат „безмерно разочарования безбройни“.
На тях Лъчезар Станчев противопоставя
„любов и малка земна вяра“. Това е
противостоенето на тези двама поети.

Впрочем това време в българска поезия,
тези реплики между поетите, така удобни за
онова, което днес критиците наричат
интертекстуална критика, са били доста често.
Но българската критика не е забелязала
въобще очевидни неща, както това. Тя не е
забелязала дори противостоенето и в нито
една критическа статия няма противостоенето
например между други две забележителни
реплики в българската литература „вечно и
свето е само мъртвото, живото живее в грех“.

Това е абсолютно откритата реплика на Далчев
към „вечната и святата“, която противопоставя
на нейния символ на „сърцето човешко“, на
нейния витализъм. Далчев противопоставя
метафизическата истина на своя капък. В тези
реплики се включва едната от репликите към
Далчевата метафизико-натур-мортна нагласа
в поезията, с „тази малка земна вяра и любов“.
Но има и едно стихотворение от Лъчезар
Станчев, също „Капък“ наречено, където той
противостои отново със своята „малка земна
вяра и любов“.

Ето това са едни смислови ориентири,
които ни дават възможност по-правилно да
разположим, да намерим мястото на Лъчезар
Станчев в духовната карта на българската
поезия.

**Из Светлозар Игов, 2011, в „Лъчезар
Станчев от 30-те до игото на Париж и
Усмиката“, с. 61. Съст. Вихрен Чернокожев,
БАН-ИЛ Изд.център „Боян Пенев“, 2011.**

Очаквайте: „Национален онлайн
конкурс за деца, за изпълнение на
произведения от Лъчезар Станчев под
надслов „Ще бъде лъч в
безкрайността“ от Община Вършец,
Център за подкрепа на личностно
развитие и ФЛСП